

KALÁSZ ISTVÁN

Stand by me

Az író a fürdőkádban ült, a víz meleg volt, az ablak párás, kint télies ős, a férfi a kádban olvasott, amikor kopogtak, a szomszédnő nyitott rá, hogy előbb csöngetett, a lakásajtó nyitva volt, bejött, percek óta szólogat a nappaliban. Nem hallja? Az író zavarba jött, nem hallottam, a nő folytatta, segítenie kell, az író többször ígérte, ha baj van, szóljon... és most baj van. Azonnal jövök, mormogta az író, a nő kiment, várok, mondta, és a férfi esendőnek érezte magát. Két nappal előtte hagyta el az élettársa. Mindenkit elűzöl magad mellől, mondta a nő és elment, te nem tudsz úgy szeretni, hogy jó legyen. Az író azt kiabálta utána, hogy a szeretet döntés, nem érzés. A nő állt az ajtó előtt, tudja, a volt férjemről, a lányom apjáról van szó, az író bólintott. Ismerte a történetet, a fiatal férj elment külföldre, ünnepekre jött haza nagy táskákkal, aztán többé nem, pénzt sem küldött, de a szomszédnő nem bánta, mondta, hogy nem szerette a férjét, jobb így, őt is egyedül nevelte az anyja. Az író felöltözött, kijött a fürdőszobából. Aztán állt a nővel szemben. Tessék, hallgatom. A volt férjem, mondta a nő, súlyos beteg. A szíve. Telefonált, hívott. Menjek el hozzá. Látni akar. Mielőtt meghal. Az író nem értette, egy szigeten lakik, laknak, fent Dániában, nem tudom, miért költöztek oda, semmi sem megy arra. Az ott a világvége. Pénzem most nincs, sóhajtott a nő, de megadom, kérem, vigyen el. Magának van autója. Jó autója. És ideje is van. Mostanában nem ír semmit. Ugye? Utána mosok, vasalok magára, ha gondolja. De nem mosolygott, miközben ezt mondta.

Egy nappal később indultak, két napig ültek az autóban. A nő elmondta, hogy a férje nem volt rossz ember, csak esetlen, érzéketlen, nem, durva nem, csak sérült, a férje otthonban nevelkedett. Az író vezetett, és arra gondolt, hogy semmi sem történik ebben a történetben, egy nő és egy férfi találkozik, házasság, remény, gyerek, válás, és most a férfi beteg lesz. Kint laposabb lett a táj, erősebb a szél, vörösek, kékek a házak, tehenek álltak mezőkön, és a fiatal nő mellette egyre csak mesélte, hogy a férfi nem volt jó neki. És ezt éreznie kellett volna. De, mondta az író, a férfi betegsége mégis mindent megváltoztatott, így van ez, és vezetett tovább északnak, a nő pedig azt felelte, hogy ő beszélni akart, még éjjel is felrázta, ha a gyerek aludt, de a férje soha. Átmentek egy hídon, szélmotorok surrogtak, kávéit ittak az autópálya melletti étteremben, a nő telefonált, beszélt a lányával, a férje te-

lefonját nem vette fel senki. Aztán elértek a tengerhez, fújt a jeges szél a víz felől, sirályok vijjogtak, majd jött a komp, kék-fehér, lomha hajó. Amivel át kellett menniük. A szürke ég alatt. Arra a szigetre. Amin élt a nő volt férje. Kivel? Egy mongollal. Az író nevetett. Micsoda? Mongol a nő? Tényleg? A nő is nevetett, de-de, onnan jött az a nő, a poros tundrából. Kerek a feje, a szemét nem látni. Fekete a haja, persze. Állítólag sem dánul, sem németül nem tud. Nem értem. Miért ez a nő kellett neki? Mitől jobb, mitől több ez a nő, mint én? Érdekes így a történet? Az író nézte a tengert, a semmire sem emlékeztető felhőket, arra gondolt, hogy napok óta nem nézett tükörbe. A benzinkutaknál fénylő lap volt a falon a mellékhelyiségben, csak elmosódottan látta az arcát.

A komp szinte üres volt, egy fehér furgon és az író fekete autója álltak lent. Az utasok: három szőke asszony, egy öregember, két szótlan afrikai a hajó végében. És ők az ólomszínű tenger fölött. A nő ült az emeleti büfé mellett, itta a híg kávé, néha kiment cigarettázni. A hidegbe. Három évig éltünk együtt, mondta később a nő, a férjemet egy buliban ismertem meg. Zenélt. Ez tetszett. Gitározott. Énekelt. Stand by me. Vad volt. Az író hallgatott, fiatalkorában ő azok közé tartozott, akik nem gitároztak, nem sportoltak, ő csak állt, figyelte a lányokat, hogyan vihogtak a színpad előtt, és meredtek a fönt zenélő iskolai zenekar énekésére. A jóképű győztesre. Aki vad volt, persze. És hangos. Igen, a zenészek, mondta végül az író, vonzóak, ez mindig így marad, a zene a legjobb csábítás? Kérdezte hangosan. A nő nevetett, a nők a sikeres férfiakat keresik, ott az erő. És aki fent áll, sikeresnek tűnik. Kint havazni kezdett, ez meglepte az író, nem gondolta, hogy a tenger fölött havazhat. A férfiak meg a gyengét, folytatta a nő, az alázatot akarják. De én nem vagyok az. Sirályok bukkantak fel és lepték el a hajót. A nő mutatta a telefonját, megint van vétel, közeledünk. Amikor a párából felbukkant a sziget, az író arra gondolt, jó lehet itt élni, és a volt szerelmére gondolt, ahogyan feküdtek egymás mellett, és nem beszéltek semmiről. Ahogyan örömtelenül nevettek. Szinkronban. Ahogyan a szerelme azt mondta... De nem, ez nem illik ide, ez a nő története.

Színes házak között, betonúton haladtak, a habzó tenger mellett. Egy kempingben lakókocsik álltak, két borzas kutya futott át előttük. Szörnyű, mondta ekkor a nő, hogy itt találkozom veled. Mit fogok mesélni a lányomnak? Itt a világ legvégén... Ahová elbújt a szegény elől. Aztán megérkeztek a házhoz. Erdő mellett állt, sötét fák előtt, kerítés nem volt, csak egy pajta hátrébb, a fák között. Az író azt mondta, nem akar bemenni. És az utolsó komp két óra múlva indul. Vissza. A szárazföldre. Igyekezzen, mondta a nőnek. A nő kérlelni kezdte, fél a találkozástól, az író ne hagyja cserben, menjen be veled, így ketten léptek be a házba. A sötét lakásban két öreg dán volt, magasak, vékonyak, mosolyogtak, jöjjenek, a magyar férfi bent van a szobában, magas láza van, az orvos reggel volt itt, adott morfiomot, holnap

délelőtt jön megint. Az öreg nő beszélt, ők itt laknak az utcában, idevalósi-ak a szigetre, a magyar férfi nincs jól. A rák... Az író nem értette, rák? Nem a szíve? Az öreg nő mosolygott, a morfium miatt van, lassítja a szívet, de a rák már hónapok óta öli. Azért akarta a volt feleségét, de a gyereket nem, hogy jöjjön. Ide. A nő sóhajtott, hol van, nézett az íróra, a férjem. Az öreg dán az ajtóra mutatott, bent alszik. Talán. Az író mondta, akkor most menjenek be. A komp indul. És a barátnője, kérdezte a nő halkán, a mongol nő hol van? Az öreg dán mondta, telefonáltak a kikötőből, hogy jött a magyar autó, a nő erre elment, hogy ne zavarjon. Az író elképzelte, egy mongol nő a tundrából a sötétedő dán tengerparton áll, és arra vár, hogy elmenjen a magyar autó. És visszajöhessen ebbe az alacsony, sárga házba. A haldoklóhoz.

A férfi arca fehér volt, a fogai hiányoztak, a haja sem volt meg. Csak ritkás, vörös pamacsok a fejbőrön. A nő nem szólt semmit, leült, nézte a beteget. Hogy vagy, kérdezte a férj, nehéz utatok volt? A nő rázta a fejét. Ti együtt vagytok, nézett fel a beteg az íróra. A nő intett, csak elkísért. Én nem vagyok olyan, mint te, hogy másvalakivel. Kezdek bármit. A beteg mosolygott. Mit akarsz, kérdezte a nő, eljöttem, hallgatlak. A gyerek üdvözl. Miért hívtál? Éles volt a hangja, az író megérezte benne a szeretet gyűlöletét, jobb híján így fogalmazta meg, és hogy semmi sem igaz abból, amit a nő idáig beszélt. Az író elcsodálkozott, ő eddig csak a nő elszántságát látta. A monoton hangját hallotta. A szeretetet nem érezte. Aztán bejött a mongol nő, mégis visszajött. Alacsony volt, kerek képű. Harmincéves lehetett. Állt, nézett. A nő felállt, tehát te vagy az, mondta, nyújtotta a kezét, a mongol nő nem válaszolt. Az író hirtelen fáradtnak érezte magát. Ez a gyengeség gondolta, attól lehet, hogy nem bántották őket, a két nő békésen kezet fogott a férfi fölött. Hogy nem is baj, ha nem mennek vissza a szárazföldre. Hogy maradhatnak ezen a szigeten. A beteg köhögött, vizet kért, a két nő egyszerre mozdult a pohár felé, ezen nevettek.

Az író és a nő közös szobát kaptak, csak ez van, mondta a mongol nő, for you, az ágyak külön álltak a fal mellett, a falak kopárak voltak, középen asztalka, rajta lámpa. Leterítve kendővel, a keskeny ablak a murvával borított kertre nézett. És a sötét fákra. Az éjszakáról nem érdemes beszélni, csak szavakat egymás mögé tenni: sötétség, lélegzés, nyögés a szomszédos ágyról, tompa ugatás a távolból, hideg, várakozás. Csönd.

Reggel aztán az író és a nő arra léptek be a nappaliba, hogy hatan ülnek a szobában, szakállas férfiak, sovány nők, teát ittak, halkán beszélgettek a kattogó nyelvükön, intettek, hogy az író és a nő üljenek közéjük, van tea, van sajt, kétszersült. A barna ajtó zárva volt. Az író kérdezte, mi van a beteggel? Hogyan telt az éjszaka? Az egyikük válaszolt, hogy a férfi készül elmenni. Ők azért vannak itt, a mongol nő hívta őket, hogy üljenek, beszélgessenek, a beteg hallja az életet, hogy ne féljen. A nő kinyitotta az ajtót, a férfi félrecsúszva feküdt, zihált, láthatóan haldoklott. A nő üvöltött, hol van

az a mongol ilyenkor? Hol a nagy szerelem? Hol vagy? A beteg lehunyt szemmel zihált, reszketett, arca fehér volt. A nő pedig kiabálni kezdett, hol vagy, hol vagy, mongol, hát így haljon meg? Ezt nem érdemli senki. Az író a fürdőszobához ment, kopogott, mondta, come on, jöjjön, please. Nyílt az ajtó, kijött a mongol nő, csak törülközőt tekert magára, lassan átment a nappalin az öregek előtt, bement a szobába. Megállt az ágy előtt, lehajolt a férfihoz, megsimogatta az arcát, lehúzta róla az inget, magáról levette a törülközőt és meztelenül a férfire feküdt. Majd énekelt, beszélt, suttogott, megint énekelt, dúdolt hozzá, neki. Tartotta a karjában. Mosolygott rá.

És a férfi megnyugodott, meghalt.

Huszonnégy órával később, hatszáz kilométerrel távolabb attól a szobától, egy másik országban, az autópálya mellett egy parkolóban, kamionok, buszok között megállt az író autója. A nő azt mondta, igyanak kávé, cigarettát akar venni, csokoládét a lányának. Az író azt mondta, persze, csak lassan, nem sietnek. A nő erre azt felelte, de-de, sietniük kell. Sok minden megváltozik. Mostantól. Mert ő így nem tudott szeretni. Miért nem tudtam? És sírt. Az író hallgatott.

Másnap az író ott állt a fürdőszobájában, nézte a kádat, fáradt volt, levetkőzött, folyt a forró víz, kint még mindig a téli ősz. Aztán az író ült a forró vízben, a mongol nőre gondolt. Ahogyan meztelenül fölötte lebeg, suttog a gyönyörű nyelvén, tartja őt, védi őt, meleg lesz, minden jó lesz. Ne félj. *Ne félj, oh, I won't be afraid, Just as long as you stand, stand by me.*

